

Մանգրումի Էֆեաք

Մ Ի Ի Ն Ա Տ Ի Ի

ՈՒՄՈՒՐԸ ԲՕԼԻԹԻԳԸՅՅԷ ՎԷ ՄԷՎԱՏՏԸ ՍԱՅԻՐԷ

ՊԻՐԻՆՃԻ ՍԵՆԷ

1866 ԱՊՐԻԼ 18 ԲԱԶՄԱ ԷՐԹԵՍԻ

ՆԻՄԵՐՈ 34

Մանգրումի Էֆեաք հաֆթատա 5 եանի սենեա 260
նիւթէ վէլիւ, սենեկի գըյմէթի, բաւթա փարաւր տախի
իլինտէ օլարադ, 200 զէ" օլաւ, ալթը 100 զէ" օլա-
ւադ, վէնիւսի տախի 50 ար փարաւր տախիւմադ տըր:

Իլանաթըն պէհէր սաթըրը իլին, պե-
րինճի տէֆատա 5, իրինճի տէֆատա 2,
վէ իւլիւնճի վէ սաթիւ տէֆալարաւ 1
էր զուրուշ ալթնաւադ տըր:

Մէթուլ վէ սաթիւ, իսթանպուլա Պաղլէ Գաթուա-
խարիճիտէ, գարաղօլլանէ իլէ ճամիի շէրիֆ արա Կէ-
րինտէ քեպին Նապըր իանընտա, Կարապէա 8. Գան-
եանը 18 նիւթըյուլ օտարնա կէօնտէրիլէճէ քաիր:

ԲԵՍՄԻ ԹԷԼԷԿՐԱՖ ՕՍՄԱՆԼԸ ՖՕՆՏՈՒԱՐԸ

Էսնամը Ուսումիլիկէ, փարիս 27 ապրիլ.	
» » » ալթըրը, 55 20	
» » » գարանը, 35 40	
1865 սենեկի իսթիգրալը, 302	
1865 » » » 298	

Լօնտա, 28 ապրիլ.
Էսնամը Ուսումիլիկէ 525-8 տէն 527-8

ԷՍԶԱՄԸ ՈՒՄՈՒՄԻՅՅԷ

ԻՍԹԱՆ ԳՈԼ

Ապրիլ 16 սապա 57-15 էօյլէ 57-14 ախշամ 57-15
» 48 » 56-13 »

ԹԷԼԷԿՐԱՖ

Փարիս, 26 ապրիլ.
Իսթանպուլըն Բօլիկօտա իսթիլալէ չը-
գըյմալարը հալաթիսի եալանա չըգըյմ իսթ-
ալէ, Պօրսանըն ալաղըրը հալեա տէֆամ
Իթմէքտէ տիր:

Սադսոնա իլէ Զանօլրա տէֆլէթէրի,
քէնտի Թէքլիֆինի իյգահ իլլէմէսինի, Բրու-
եա տէֆլէթինէ իպրամ իթմէքտէ տիրէր:

Ալթըրիա տէֆլէթի իլին եաղընտա գալիմէ-
տալէ չըգարաւադ տըր տէնիլմէքտէ օլաւ,
չաւ խուսուս իսթ մուհարէպէճէ պիր ալեա-
մէթ աւտ օլունմադտա տըր:

Լա Թիւրքիլին, կէրէք Թէլէկրաֆ խա-
պէրէրինճէ, վէ կէրէք սաթիւ հալաթիսին-
ճէ, էքսիքսիլ Եալան վէ եանըլ զուհուրա
կէլիսիլինտէն, Էթօալ տ'Օրիան հաղըլ օ-
լարադ, օլ պապտէ պաղը Թահրիլէ չըգըյ-
մը տըր:

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ ԽԱՐԻՃԻՅԷ

Սոն հալաթիսիս իսթանպուլըն, Հօհէն-
չօլէրն բրէնսի, Մէմլէթէթէյն պէյլիկինի
գապուլ իթմէյէճէկինի պէյանտէն պաշ-
գա, փարիստէքի գօնֆէրանտա տախի,
Ուլաճ Պուղտան էհալիսինին, տէյլէճ-
նէպիտէն, իլա եէրլիտէն պիրիսինի պէյ
ինթիլապ իթմէլէրինէ, վէ ինթիլապ
օլունմադար իլին գանտիտա վէրիլմէ-
մէինէ, վէ ինթիլապ օլունման պէյին

եէտիսէնէ հիւքիւմէթ սիւրիւպ, պաւտէ-
հու, եա քէնտի իսթէտիլի, վէ եախօտ
էհալիսին միւրաւ իլլէտիլի թաղտիրտէ,
իսթիֆաւընը վէրմէսինէ գարաւ վէրմիշ-
տիր:

Գօնֆէրանտան պու գարալընտան,
Տէվլէթի-ալիլէյնի պիր թարաֆտան հու-
գուգուհա իրայիթ օլունտուղու թաղ-
տիրտէ, տիրէր թարաֆտան տախի հիւ-
քիւմէթի մուվադգաթմանըն իլլէթ ու-
արզուսինէ մուվաֆադաթ կէօսթէրիլ-
տիրի անլաշըյմադտա տըր:

—Ալթըրիա թարաֆտան, Բրու-
սիա տէվլէթինէ պիր սօն իսթա կէօնտէ-
րիլէրէք, պիր կիւն սօնրա հարաթ թե-
տարիքեթմանտան անըն տախի վազ կէ-
չէճէկինի վաւ իլլէտիլի թաղտիրտէ, մա-
հը հալին 23 ինտէ քէնտիսինին վազ կէ-
չէճէկի, վէ զըտուր օլարադ ճէվապ ա-
լընտըգտա, Ալթըրիա ասկէրինին անին-
տէ հարէքէթէ պաշայաւաղը, էվրազը
հալաթիստէ օգուհմուշտուր:

—Մէմլէթէթէյնտէ պիր Ֆէնալըզ
զուհուրինտէ, իճապը իճրաթընա պիր-
լիքտէ պաղըրմադ իւզը, Բուսիա տէվ-
լէթինին, Տէվլէթի-ալիլէ իլէ պիր ահտ-
նամէ Թէրթիպի իլլէթինտէ պուլուն-
տուղու հալաթիսաթման տըր:

—Վիլէնտան ապրիլ 18 թարիլիլէ
ալընան խապէրէ կէօրէ, Նեօվլէ-Յրէմ-
տէնպլաթ նամ զաղէթատա, գօնթ տը
Պիզմարզըն, պիր գաչ կիւնտէն էմս շէհ-
րինտէ պուլունմադը օգուհմուշտուր:

վէ Ուսումըրըն նամ զաղէթատա տա-
խի, Տէվլէթի-ալիլէ գալիմադամլարըն-
տան Մ. Պէրվինսքիլին, թարաֆը սալթա-
նալթը Սէնիլէտէն պիր մէմուրիլիլէթի
Ֆէվզ էլ աւտ իլէ, Պէրլինէ վաւըլ օլաւ-
ղու կէօրիւմիւշ տիր:

—Ապրիլ 19 թարիլիլէ փարիստէն ա-

լընան խապէրէ կէօրէ, Իօրանեա տէվ-
լէթի մաղարըրը հիւքիւմէթի օլան Մառ-
րիտա պիր եէնի իլլէթիլալ աթէշի տա-
հա ըարըյաւաղը մէմուլտէն տիր:

—Ալմանեա մէմլէթէթէրինտէն, Տի-
էպուրի նամ պիր քիւլիւք շէհրաւէ-
Ֆէնա սուրէթտէ գօլէրա իլլէթի պաշ-
աւտըրընտան, հէրքէս գաղըշտըյաւալ պաշ-
գա, ճէնազէ թաղըրճըլարտան տախի էք-
սէրիսի Եօլիւ կիւնտէն, վէ պաշալարըն
կէօզիւ գօրգտուղունտան, մէվլէթալէր-
մէյտանտա գալմաղա պաշալմըշտուր:

Գօլէրա իլլէթինի Հիճագտան հաճի-
լէր կէթիլմէքտէտիր տէյի իտտաա իտէն
զաթլար, աճապա Ալմանեանըն պիր քէօ-
չէսինտէ, պէյլէ պիրտէն պիրէ գուհու-
րա կէլմէսինէ'նէ մանեա վէրէճէքլէր-
տիր. պուլունտա հաճիլէր կէթիլմէտի-
լէր եա:

—Իսթանեաւա, պուլունտան շէնտ մահ
մուգաւտտէմ իլլէթիլալ պանտէրաւընը շէ-
քէն ճէնէրալ Բրիմ շիմտի փարիզտէ պու-
լունմադտա իմիշ:

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ ՏԱՅԻԼԻՅԷ

Չաթը հաղըթի թաճաթիլին, պու-
ճիւմա իրթէսի ախշամլիլիս թարաֆը-
նա աղիմէթի շահանէլէրի վուգու պուլ-
տուղու հալաթիստէնտիր:

—Իւպհէթլու տէվլէթիւ միւթէր-
ճիմ Բիւշտի բաշա հաղըթիլէրի իւհտէ-
սինէ, Մէճիսի վալեա իրայաթի ճէլիլէսի
թէվլիլէ պուլըրլուլունտուր:

—Մէճիսի պահըլլէ թէյիլի Միւզիւ-
րիւս Բալլաքի էֆէնտիլին պա իրաւտէյի
սէնիլիկէ Մէճիսի վալեա աղալըղընա թալ-
եին պուլըրլուլա, վէ Ալէքսանտրօս Գա-
րաթէօտօրօս էֆէնտիլին տախի Մէճիսի
պահըլլէ թէյիլի թալեին պուլըրլուլու-
ղու հալաթիստէն տիր:

ԶԻՐԱԱԹԱ ՏԱՅԻՐ ԼՈՅԻՆԱ

Մանուկներ 33 էջեր - Զեյնեդինյան գրքեր:

«Շուր հայեր կէօրէ գօզանըն մէվսիմի գիր-
քաթը վէ խոսուսիլիլէ իրէք գօրառու պէս-
լէմէնին մէվսիմի տախի շէնրի մայիս տիմէք
օլմասըլա, էվվէլ վէ էվվէլ պուսլարըն գի-
րաթ վէ թէրպիլէսինին պու հաւալիտէ ին-
թիշարընտա ֆայիտէյի քիւլլիլէ հուսուլէ կէ-
լիր: Պիրտէ պու հարման տէօյմէք ուսու-
լինին իմթիտաւոր սէպէպիլիլէ, քէօսթէպէք
թապիր օլունան թարլա ֆարէսի, վէ գա-
րընճա վէ էմսալի հաշարաթ (պէօճէքլէր),
վէ թուլիւրը (գուշլար) մուղիրընէն էքլ
վէ թէլէֆ իլլէտիլէրի ղէլսալլը վէ հուսու-
պաթըն մըգտարը, անիֆէն (եօգարուսա)
թաթաւ օլունան մաղարաթլարտան մա-
տուս պիր գայիաթ օլապիլէճէկինտէն պաշ-
գա, էքսէրիա պիր սէյլլի եաղսուր վու-
գուհնտէ ղէրրա թայիֆէսի մահուլաթընըն
նըօֆը վէ պէլքի քէսֆէսինին գայ իտէ-
կէլտիկի, վուգուաթը մէշհուսէտէն տիր:
Պու մահուրաթա պիր իլալէ օլմագ իւզըն,
տէնէնին էն ազլը մէվսիմինտէ, թայիֆէյի
զէրրա բէք չօգ վագըթ գայ իթմիշ օլուպ,
հալպու քի պուսլար պալեաւտէ պէյան գը-
լընտըլը վէճէլէ, եէթմիշ կիւն պիհուտէ
խարման իլլէրիլլէ ուղարշմագտան վարիսթէ
օլուպտա, պու աւէլիլիւսթը օն կիւն գար-
ֆընտա իքմալէ մուվաֆֆագ օլապիլէլէր,
ալթմըշ պիր կիւն վագըթ գազանմըշ, վէ
պու միւստէթ իլլինտէ հէր տիրիլէ էլճար
վէ նէպաթաթը արգիլէ (1) վէ նաֆիանըն
զէր վէ թէրպիլէսի խոսուսլարընտա տէսթրէս
օլարագ, մէգրուաթ վէ մահուլաթը պիր ի-
քի գաթ թէլէքիտ իթմիշ օլուրլար իտի: Իշ-
թէ եալընը հարման տէօյմէք ուսուլինին
իտաւ ու թաթիլիլէ, մահուլաթը արգիլէ-
նին թէլգայիտ վէ ֆէվայիտի իսթիհսալ օլա-
ճաղընտան պաշգա, կիճէլէրի վէխամէթի հա-
վաթըլա ըսըթմատան պիր խայլի նուֆուսուն
տախի թէլէֆտէն վիգայէ օլմուշ օլաճաղը
միւսէլլէմ տիր:

«Բապիա, էսպապը մուղիրընէն պիրի
տախի, ագճէսիլլըք վէ սէրմայէսիլլըք պէ-
լիլիլէսի օլուպ, պու տէօրտիւնճիւ սէպէպ
իսէ, անիֆէն պէյան օլունան էսպապը սէ-
լաւտէտէն միւթէվէլլիտ տիր: Չիւնքի երպա-
պը ղիրաաթ չու հալի միւշքիլտէ պուլուն-
տուգճա, քէնտուլէրինէ լուգուլի օլան ուր-
մայէնին թէտարիլիտէ թէսհիլաթ կէօրէ-
մէտիլլէրինտէն, պու պիշարէլլէրին ագճէլէ
քէմալի իթիլաճլարընտան եալընը միւրա-
պահաճը թայիֆէսի իսթիֆատէյէ մագհար
օլարագ, եիւզտէ օլուգ, գըրգ, վէ պազէն
ալթմըշ գատար իրպի (ֆայիլ) ալմատըգճա
քարա վէրմէտիլլէրինտէն, իլթէ պու մի-
տիլլու աղըր միւրապահա իլէ ղիրաաթըն կի-
րիֆթար օլուգլարը գայտը տիլեուն, պիլա-
խըրէ քէնտուլլէրին խահնախան տայիմի սու-
րէթիլլէ իրպայի էսարէթէ տիւշար իթմէք-
տէտիր: Պինապէրին հէր շէյտէն էվվէլ ղիրա-
թայիֆէսինին չու կիպի ֆահիշ միւրապա-

հատան թախիլիլիլէ, պա . . . (1) էմլաք
վէ արաղի պանգալարը իհտասիլլէ, վէ եա-
խօտ սուվէրի սայիրէ իլէ իգթիտարլարընտա
շալըշմագ տէրէճէյի վիւճուպտէ տիր: ղիրա-
էմրի ղիրաաթըն տախի, սանայիի սայիրէ
կիպի, սէրմայէսիլլէ հուսուլէ կէլմէսի միւսթին
օլմալըպ, իլթէ պուսլուն իւզըրինէ վաթա-
նըմըգտա սուվէրի իճրալիլէսի հիշ պիր
կիւնա սուսպէթի միւսթէլլիլէ օլմամագ
իւզըն, պու միսիլլու պիր պանգանըն թէշ-
քիլ վէ թէրթիլիլէ խոսուսուսուն, պիթթէ-
հարրի մէյտանէ կէթիլլիլէսինին տախի, իլէ-
րուտէ աճիլանէ տէր իւհտէ իտէրիմ:

«Խամիդա, պէյանտէն միւսթաղնի օլ-
տուգու իւզըն, էսպապը մուղիրընտէն պի-
րի տախի, Անատուլ գըթմարնտա պուլու-
նան թայիֆէյի ղէրրաւն սանաթտա քէմալի
ճէլլ վէ ղաֆիլէթիլլէր օլուպ, պուսլարըն
գաթըպէյի ղարաթ վէ խասարէթլիլլինին մէն-
շաի ալիլիլէսի էքսէրիա նաֆիի մուղիրը, վէ
մուղիրըն նաֆի պէլլէլիլլէրի իտուկինտէն,
էմրի ղիրաաթըն իլլէրուլէմէսի, վէ նէթայի-
ճի նաֆիասունըն իսթիհսալի հագգընտա, թէ-
տապիրի սայիրէնին իթթիլալիլլէ պէրա-
պէր, պու ֆէնտէ սընըֆը ղէրրաւն թալիմ
վէ թէլալլիլլէրինէ տախի, իթիլա օլունմագ
լագըմ կէլլէճէկինտէն, թաշրալարտա պիրէր
գիրաաթ մէքթէպէլլէրի իհտաս օլունարագ,
չօճուգլարա ուսուլի ղիրաաթը թալիմ իթ-
մէք, վէ պիր թարաֆտան տախի պուսլուն
ամէլիլաթընը իլլէրիլլէմէք իլլին պիր չիֆթ-
լիք նիւմունէսի բէյտա օլարագ, օրատա էս-
նանը միւսթէլլիլլէտէ պուլունան ղիւրրաա,
էվրօպատա գուվլէտէն ֆիլիլէ կէթիլլիլլէ օ-
լուպ, վէ պիլլիմ մէքթէպէլլէրիլլէտէ տախի,
պիսուսուլէտէ սասար վէ սէլլէրէյի նաֆիասը
հուսուլէ կէթիլլիլլէսի միւսթին օլան, թէ-
ճարիպ վէ ամէլիլաթը ղիրաաթըն էն միւն-
թէլէպէլլէրի իրաէ վէ թալիմ օլունմագ միւզ-
թաղիլաթտան տըր: Պու խոսուստա վիլա-
լէթին մէվագըրի մալիւմէսինտէ պուլունան
ասաքիլի հագլէթի Շահանէտէն տախի, պէ-
հէր սէնէ պիր գաշ եիւզ նէֆէրին գուվլէ-
լի պաղուլի ղայրէթլէրինտէն իսթիֆատէ օ-
լունմագ իւզըն, մէսէլա պուսլար խալի վա-
գըթլարընտա չիֆթլիք նիւմունէսինտէ հէ-
նուգ տէրէճէյի քէմալէ իսալ օլմուշ օլաճագ
գիրաաթ իլլէրինտէ իսթիլաթտա օլունմուշ
օլալար, հէմ հէր սէնէ պիր գաշ եիւզ ա-
տէմին ֆէնտէ ղիրաաթ վէ ամէլիլաթընտա
պիսուսուլէտէ քէսպի մալիւմաթ իթմէլլէրի,
վէ հէմտէ սէմէրէսի վէ ամէլլէրի օլարագ
հուսուլէ կէլլէճէք ֆէվայիտի նապտիլէ,
չիֆթլիլլէ մէքթիլլէրին իտարէսինին մէսարի-
ֆիլի գարաթտըգտան սօնրա, պէլլէրիլլէ թէ-
սարիլաթաթը մաթլուպէնին, խոսուսու (2)
սէմէրէսիլլէ, էմրի ղիրաաթըն պիր տիկէր
եօլտա իլլէրուլէտիլլէսի մասլահաթընտա, բէյ
տէր բէյ վուգուլի մէլհուգ օլան սայիր պաղը

մէսարիֆի ճիւղիլլէյի տախի իֆա իտէպիլ-
մէսի կիպի, մէնաֆի վէ մուհաստէնաթը
միւսթէլլիլլէ օլուր: Գալտը քի, Տէր-սէա-
տէթտէ ֆիճարէթ նէգարէթի ճէլլիլլէսինին
թահթը իտարէսինտէ պուլունմագ, վէ վիլա-
լէթի ճէտիտէ ղիրաաթ միւտիլլէրի թարա-
ֆընտան բէյ տէր բէյ թագաթիմ օլունմագ
լէվայի միւսթալաթընըն իգթիլլէպընըն,
մէյտանը միւզաքէրէ վէ մուպահասէյէ գօ-
յարագ, քէնտի թէրէթթիլապաթընտա թէվ-
ֆիգան գարար վէրտիլլէտէն սօնրա, քէսֆ-
ֆէյի մէմալիլլէ մահուլաթընին, ուսուլու գի-
րաաթ վէ հարասէթի հագգընտա, պիր ու-
սուլու իտարէյի ուսուլիլլէ իթթիլալ իթ-
մէք իւզըն, պիր մէլլիլլէ ղիրաաթըն տախի
վագ վէ թէշքիլլէ, նէ տէրէճէլլէրտէ էլլէմ
վէ էնֆա իտուկինին տախի, աճիլանէ իթ-
թարէ ճէսարէթ իտէրիլլէ: Մէճլիսի մէլլէր
ուսուլէ էնալլինին միւնաթէպաթը միլլէրիլլէ,
վէ մանէլլիլլէրի իթիլալիլլէ, պուլուն-
տուգլարը աւալը մախսուսէլլէրինէ մուվա-
ֆըգ, վէ վաթանըմը հագգընտա իճրապը
գապիլ օլապիլլիլլէ պիր ղիրաաթ գաւուսնա-
մէյի ճէտիտէսինին թանգիլլիլլէ տախի տէր իւհ-
տէ իլլէտիլլէ հալտէ, պուստան թայիֆէյի
գիրաաթըն հէր ֆէրտիլլէ վիրմէք միւսթին օ-
լամագ իսէտէ, հէր գարիլլէյէ պիրէր նիւ-
իսէսի վէրիլլիլլէտէ, սիյազը վահիտտէ տէս-
թուր իւլ աւէլ պիր բէհպէր օլուր:

«Պալեսաւտ արգ ու պէյան գըլընան թաֆ-
սիլաթըն պուրատա խիւլասալարը պէյան օ-
լունուր:

«Էմրի ղիրաաթ վէ ֆէլահաթըն իլլէրու-
լէմէսի հագգընտա, սայիր թէտ ալիլլին պաշ-
լըճա իթթիլալլէրտան էվվէլ, մուղիրընէյի
հագգընտին թէմաթիլլէ մահվ ու իզալէսի էլ-
գէմ օլտուգու ճիւղիլլէ, իպթիտա ղասպ
ու ղարէթ վէ ալսը ու սիրգաթ մատտէյի
մուղիրընէլլէրինին էօնիւ ալընմագ, վէ սանի-
լա պաթալըլը վէ գարասուլուգ մահլէլլէրին
ուսուլարընը պիթթէտիլլէ տէֆ վէ թալիլլէ-
րիլլէ, թուր պաղլէլլէրինէ թահվիլ օլունա-
րագ, ըսըթմանըն էսպապը տէֆ վէ գաթ
օլունմագ, սալիսա վիլալէթին թապիաթը
միւզթաղիլլէսինէ մուվաֆըգ պիր ուսուլի
ճէտիտէսինին իճաւ վէ իթթիլալլէ հարման
տէօյմէք ուսուլի գատիլլէ վէ պաթիլլէսինին
ամէլիլաթը միւշքիլլէ վէ մէսարիֆիլլէտէն, է-
լի ղիրաաթ վարիսթէ գըլընմագ, վէ իսպիլա
վիլալլէթտէ պիր պանգա իթթիլալլէլլէ, միւ-
րապահաճը էլլինտէն ղէրրա թայիֆէսի գուր-
թարըմագ, ֆէնտէ ղիրաաթըն ամէլիլաթը
իլլին, մէքթէպ մագամընտա պիր նիւմունէ
չիֆթլիլլէ եարըլարագ, օրատա արգուլիլլէ-
լէր իլլէտիլլէ օուրէթիլլէ, ուսուլի ղիրաա-
թըն էօյրէնմէլլէրիլլէ պէրապէր, ասաքիլի շա-
հանէտէն տախի սէնէ պէ սէնէ պիր գաշ
եիւզ նէֆէրաթըն իլլէրիլլէլլէլլէ, գարիլլէ-
լէր իլլին ուսուլի ղիրաաթըն ինթիշարընը

(1) Պու լուգէթի անճագ պէյլէ օգուստա-
պէլլիլլէ տիր:

(1) Պուրատաթի պիր լուգէթի օգուստա-
մըլըլ տըր:

(2) Պու լուգէթի տախի օգուստամըլըլ
տըր: Թարաֆըմագ կէօնտէրիլլէլլէ օլան սու-
րէթ, հուֆաթը թիւրքի իլլէ, վէ բէք ֆէ-
նա սուրէթտէ եաղըմըլ օլտուգուստան, տա-
հա սայիր ղալաթլարըմըլ տախի վարիլլէ մա-

գըր պուլլուլմաթընը բէճա իթթիլիլլէլլէ իլլէ
պէրապէր, չու միւնասէպէթ իլլէ, թարա-
ֆըմըգա կէօնտէրիլլէլլէլլէ հիմմէթ օլունա-
ճագ թահրիլաթըն, հիշ տէյիլ իսէ եանըլ-
աղը օգուստապիլլէլլէլլէ, մուսպիլլէրիլլէլլէ թա-
րալընտան տիգգաթ օլունմասընը տախի
բէճա իտէրիլլէ:

թէսիւ վէ թէսիւս պիր եօլ աշըմագ, վէ վիլայէթի ճէտիտէ գիրաաթ միւտիլէրիլէ, տայիմա պիլ միւքեաթէպէ, էմրի գիրաաթըն ումուրը իտարէսինէ պիր մէրքէզ օլաբագ, Տէր սաատէթտէ թիճարէթ նէղարէթի ճէլիլէսի իտարէսինտէ պիր գիրաաթ մէճլիսի թէշքիլ օլունմագ, վէ մէճլիսի մէզքիւր թաբաֆընտան պիր գիրաաթ գանուննամէյի ճէտիտէյի ումուրիլէսի թանգիմ օլունմագ:

« Պիրիննի թիւթպէտէ օլարագ, պալեաթէ պէյան օլուննան էսպապըն իճրասընտան օսնրա, մէրթէպէյի սանիլէտէ լայիհասընա իլալէ օլունմագ, թէշէպիլա օլունմագ իճապ իտէր էսպապըն պէյանը:

« Էվլէլա, իզլիմ վէ թապիաթը արագիւնին իսթիտաա վէ գապիլիլէթինէ թէվֆիգան, զիյատէսիլէ հասըլաթ ախըր մէմուլ օլան մահլէլէտէ, պիր թարաֆտան ազար ազար թութ վէ բամուգ, վէ աֆիյօն, վէ քէթէն թօխումու, վէ քէօք պօյա, վէ շէքէր բանճարը, վէ չօգալարա խալ իլին ֆապրիգալարտա իսթիմալ օլուննան «գարուր» նամ թիքէնի հասըլ իտէն նէպաթաթ, վէ բաթաթէ, վէ էշճար, վէ նէպաթաթընա ֆիա վէ սայիթէնին գիրաաթ վէ հարասէթի ֆէնիլինն աւէլէ կէթիլիլէսի տիր:

« Սանիյա, աւէլիյաթը ֆէնիլի գիրաաթը տէրէճէյի նիհայէթէ իրիշթիլիլէ, վէ Էվրօպա քեարխանէլէրինտէ եաբըլան սաբան վէ քօթան, վէ թըրմըզ, վէ թաբան, վէ արապա կիպի ալէթլէրին, պուրատա տախի պիլ իմալ, ասհապը գիրաաթա իթասը իշին պիր քեարխանէլինն ինչասը թագտիրինտէ, եաբըլաճագ օլան ալաթը մէզքիւրէ վասըթա-սըյա վիրէճէք մահսուլաթ, չիմտիլէրտէ, քեարը գատիմ իլէ տէվը գայիտէսինէ ըրա-յէթ օլունմագսըզըն, էշի գիւրաա ալաթըլարը հասըլաթըն տէօթ միսի, վէ իտարէճէ պէշ միսի ֆայիտէսի օլաճաղը տէր-քեար օլունմագստան, էշի գիրաաթըն պէր վէճէի մունարրէր, գիրաաթը իլէրուլէմիշ օլան մէմէքէթլէր կիպի մէնաֆիլի գէրիլէլէրինն թէքսիլիլ զըմընտա, ուսուլի ճէտիտէյէ ալըշտըրըմասըլա, չիմտիլէ գատար ճարի ուսուլի գատիմէյէ պիլուտէ գայի իտիլէն էվգաթըն գազանտըրըմասը տըր:

« Սալիսա, ճիսսի ազմըշ վէ պօզուլմուշ օլան հայվանաթ վէ նէպաթաթ թօխումալարընն պիլա թէլէլիլ միւճէրէպ վէ ալեա թօխումալարա թէպտիլիլէ, թէճէտտիւտ վէ իսլանի գազիլիլէսի տիր:

« Բապիա, տէրուրի վիլայէթտէ մէվճուտ չիֆթիլէ հայվանաթը հասըլաթընը արթըրմագ, վէ պիլ ճիւմէ քէշի վէ գօյունլարըն քօսթ, վէ եաբաղը, վէ լանիլէրի իլիլէշտի-րիլէք, վէ ինէլէր գիյատէ սիւտ վիրմէք, վէ թէրէ եաղը, վէ բէյիլը վէ եաղ կիպի հաթըլաթընա պագըլմասը, վէ հայվանաթըն գուլլանըլաճագ խըտմէթլէրինէ կէօթէ ըէսմ վէ շէքլէրինն թէպտիլ վէ իսլան օլունմա-ալ տըր:

« Խաւիսա, մէվսիմի սէյֆտէ (եաղըն) ուլարըն գըլլէթինտէն գուրումագտա օլան նէպաթաթըն, ատէմի թէլէֆիյաթը իշին, ճիվար օլան էնհար, վէ պիլիլէք սուլար ճէրէեան իտէն մահլէլէտէ, ուլարըն էօն-

լէրինէ պէնալէր վէ հարգար, վէ բիրինն թարալարը իհտասիլէ, գուրումագտա օլան թարալար սուվարըմագ, վէ բիրինն զի-րաաթ իթտիրիլմէք, վէ տիյարըն էնէպիտէն բիրինն ախը ու նագլի մէճպուրիլէթին-տէն սունուքը էհալի թախիլա, վէ պիրտէ մէզքիւր էնհար (ըրմագլար) վէ սուլարըն մէվգըրի միւնասիպլէրինէ, էհալի թարաֆլա-ընտան, իլէրուտէ ֆայիտէսի կէօրիւնտիւք-ճէ, չարիլը ֆապրիգալար իճատընա պիթ-թապի մէճպուր օլաճագլարը, մէմուլի գա-վի պուլուննաղուտտան, չարիլարը հարէ-քէթ իթտիրիլէճէք սուլար հաղըր պուլուն-մուշ օլուր, վէ պուլունն կիպի, էէր տիւր-լիւ սանայիլինն ֆայիտէսինն միւշահէտէ իյ-լէտիքէ, պիթթապի թէրագըրսինէ էհալի-լի մէհպուր իթմէք գազիլիլէսի տիր:

« Սատիսա, սանաթը գիրաաթըն իլէրու-լէմէսի, վէ նագլի մահսուլաթըն սէյր ու ուսուլէթի իշին, թարագընտան լըրըրումա գատար, տէրտէսի ինչա օլան եօլտան մատաա, տէրուրի վիլայէթտէ, իքիննի, վէ իլչիլնիւտ տէրէճէտէ օլան եօլար, եանի վիլայէթ մէրքէզլինտէն սանճագլարա, վէ սանճագլարտան գազա վէ գարիլէլէրինէ գա-տար եօլարըն թէպիլիլէսիլէ պէրապէր, եօլ վիրմէյէն իրմագ վէ օու կէլիտէրի իւղէր-լէրինէ քէօթիլէր ինչասըլա, լանէն գաթի վուգուրի մէհպուր վէ մէշհուտ օլան գարար վէ աֆաթտան ահալիլինն գուրթարըմասը տըր:

« Սապիա, օրման վէ էշճարըն օլունմու-մահլէլտէ, հապաթան եաղմուրու ճէզպ իթ-մէք, վէ չիտտէթի չիթալի թախիլիֆ, վէ վէխամէթի հալայի մահլէլիլէյի թէպտիլ իյ-լէմէք խասթէթինտէն պուլուննաղու միւճէր-րէպ օլունմագստան, տէրուրի վիլայէթտէ պու-լուննան չըպլաթ տաղլարըն օրմանըլա թէպ-տիլի, վէ միւսթաթիլի նէշվ ու նիւմա օլան մահլէլէրինէ էշճարը միւթէնէվիլիլէնն դարս վէ իհտասը մատտէսի տիր քի, մէնաֆիլի միւթէտտիտէտէն պաշգա, օրմանլարտան էպիլիլէ ինչասընա եարայաճագ բէք չօք քէ-րէսթէնին վիճուտինէ, վէ ալէլ խուսուտ ա-ղաճլարըն գըլլէթինտէն, օտունն ելէրինէ, ըայիհայի քէրիլէսի մուրիսի էմրաղը կիւնա-կիւն օլուպ, թարալարըն րուհու մէսապէ-սինտէ պուլուննան թէլէք վէ կիւպրէ իսրա-ֆընտան, էհալիլինն գուրթարըմասընա սէ-պէպի միւսթագըրիլ պիր քէյֆիլէթ տիր:

« Սամիսա, տէրուրի վիլայէթտէ, բէք չօք մահլէլէրտէ տէմիր, վէ քէօթիւր, վէ կիւմիւշ, վէ պագըր մատէնլէրիլէ պուլուն-տուղու մունագգագ պուլունմուշ օլունմալա, իչպու մատէնլէրին քէշֆ ու իրաւճընտան, էշմ խաղիլինն ճէլիլէ, վէ հէմտէ էհալի միւ-թէնէֆիլ օլաճագլարընտան, պուլունլարըն տախի, մէյտանէ կէթիլիլէսի տիր:

« Թաթիա, սէնէտէ պիր տէֆա, Չիլաաթ Սէրկիսի նամիլէ, տէրուրի վիլայէթտէ պիր սէրկի քիւշաա օլուննագագ, վէ պու սէրկի-լէ սահաղը գիրաաթ թարաֆլարընտան հայ-վանաթ, վէ ալաթ, վէ էտէվաթը գէրիլիլէ իլէ, մահսուլաթը մէզքուաթլարընն էն ք-լաթընտան նիւմալէլէք կէօնտէրիլէրէք, պիլ մուկիլէնէ, պուլունլարտան ֆէնիլի գիրաաթտա

պիրինն տէրէճէտէ իսպաթը մէհարէթ ի-տէճէ քլէրինէ, թարաֆը հիւքիւմէթտէն միւ-քեաթաթ օլունմասը, քէզալիք ուսուլի զի-րաաթա մուվաթըք, բէք զիյատէ էքիպ պիւ-չիպ մահսուլ եթթիլտիրէնլէրտէն ճիւմէսինէ թէգատտիւմ իտէճէք, էէր լիվատէն պիր չիֆթիլէ, նայիլի իմթիյազ վէ միւքեաթաթ գըլընմասը տըր:

« Վագիֆէյի մէմուրիլիլէթի չաքըրանէմ օլունմու վէճիլլէ, թէրագըրի ումուրը զի-րաաթ եօլունտա, պուլունտան պէօյլէ տախի օլունմագ միւթալաաթը քէմթէրի բէյ տէր բէյ թագտիմ օլունմագ իւզըրէ, Էրգուրմ վիլայէթի ճէլիլէսինն իքթիսապը սէրվէթ վէ մամուրիլիլէթի մէվազըրի հայիլէսի հագ-գընտա թէպալվուր օլուննան թէտապիրիլա-զըմէյի միւպէյիլին իչպու լայիհայի չաքըրի, թագտիմ խաքըրայի ալիի վիլայէթբէնահի-լէրի գըլընմըշ, վէ իճրայի իճապը միւթէ-վագգըրթըրէյի վայեայը աաթֆանէլէրի պու-լունմուշ տուր. օլ պապտէ էմր ու ֆէրման հաղըթի մէնլէհիլ էմրին տիր:»

Մէ-տէրի լէ-տէ-լէ վէլայէթի Էր-ըն-ն:

Սմասեան էֆէնտի թարալարընտան թագտիմ գըլընտան շու լայիհանըն իճրա-սընա, թարաֆը մամուրիլիլէթ վայէթի հաղըթի ֆատիլաշիտէն իրատէյի սէ-նիլիլէ պուլունմուլունմու թագտիրտէ, միւտտէթի գալիլէ գարֆընտա, վիլայէթի մէզպուրէնինն էլիլիլէք սէրվէթ սահիպի օլաճաղը պի իշթիպաշ տըր:

Պու իսլահաթը միւհիմմէնին իճրա-սը, մէմալէքի մահսուլէյի Շահանէնին, պիր կիւն էէր թարաֆընտա կէօրիլէ-ճէկի տախի պի իշթիպաշ տըր. լաքին, եաղըք քի, նէտէն օսնրա:

— Ճիւմա իրթէսի կիւնքի Մասիստէ, կաթուղիկոս մէսէլէսինն մախսուտ օլան գօմիսիօնուն բէնճէմպիհ կիւնիւ Գա-լաթատա թէճէմմիւ իտէրէք, քէնտի մագ-պաթասընը հաղըլլամայա մէշղուլ օլուն-ղու, վէ թէլէլիլաթընը ազ կիւնտէն իրթամէ ըէսիտէ իտէճէկի օգունմուշ տուր. լաքին, շուլասը պէյան օլունմա-մըշ տըր քի, մէզքիւր մագպաթա պիթ-տիքտէն օսնրա, նէ՞ օլաճագ, վէ քիմէ՞ թագտիմ գըլընմագ տըր. պիլ գանն իտէրիլ քի, Մասիս քէնտի վագիֆէսի իզթիգասընճա օլ պապտէ տախի աղաճը մալիւմաթ վէրմիշ օլաա իտի, չօգլարըն մէմուննիլիլէթի մուճիպ օլուր իտի:

— Քէզալիք Մասիստէ, իսթանպուլտա պուլուննան ինկիլիք քիլիսէսի քահանասը Հ. Ճ. Քըրթիս հայր թարաֆընտան քէն-տուլէ եաղըլլըշ օլան շու աթիտէքի տիգ-գաթէ չայան մէքթուպ վէ վուգուաթ օգունմուշ տուր:

« Մեծապատիւ խմբագիր Մասիս լը-րագըրը:

« Բարեհաճեցէք հետեւեալ պատ-մութեան Ձեր պատուական լրագրին մէջ

անկիւն մը շնորհել յօգուտ եւ ի տե-
ղեկութիւն ընթերցողաց :

« Արեւելեան եկեղեցիներուն համար
Անգղիոյ մէջ հաստատուած (իսթէրն
Չրոյ էսոսիէշն) անուանեալ ընկերու-
թիւնը՝ որ Անգղիական եկեղեցւոյն բազ-
մաթիւ անդամներէն կը բաղկանայ , Հա-
յոց եկեղեցւոյ Կաթողիկոսի մը մերձա-
կայ ընտրութեանը նկատմամբ 1866 փե-
տրովար 12 ի Լոնտոն քրտած իր մէկ նիս-
տին մէջ կատարած որոշմանց մէկ օրի-
նակը Հայոց Պատրիարքարանի Կրօնական
Ժողովոյն ներկայացուելու համար ինձ
յանձնած ըլլալով , շնորհիւ Հայազգի բա-
րեկամի մը պատիւ ունեցայ , յանուն
յանձնաժողովոյ վերոյիշեալ ընկերութեան
ներկայացնել Հայոց Սրբազան Պատրի-
արքին անցեալ հինգշաբթի օր ապրիլ 19
ըստ նոր տուածի :

« Նորին Սրբազնութիւնը մեծաւ պատ-
ուասիրութեամբ ընդունեց զիս եւ խոս-
տացաւ որ ընկերութեան գիրը Կրօնա-
կան Ժողովոյն հաղորդէ որուն նախագա-
հըն է ինք . նաեւս յանձնառու եղաւ որ
Կրօնական Ժողովոյն պատշաճ դատած
պատասխանն ալ ինձ ղրկէ , որպէս զի ես
ալ վերոյիշեալ ընկերութեան հաղորդեմ
զայն :

« Յեպիսկոպոսաց , յերիցանց , ի
Սարկաւազաց եւ այլոց եղբարց յանդա-
մոց Անգղիական ընկերութեան՝ որ յա-
զագս աճման սիրոյ եւ միաբանութեան
ի մէջ Արեւելեան եւ Անգղիական եկե-
ղեցեաց , Հայոց եկեղեցւոյ Սուրբ Ժո-
ղովոյն ի Կոստանդնուպօլիս , ողջոյն :

« Գերապատիւ եւ Սիրելի Եղբարք
մեր ի տէր , իրրեւ լուր եհաս առ միզ
թէ Ազգ Հայոց հանդերձեալ է ընտրել
զմի ոմն Կաթողիկոս Սրբոյ Էջմիածնայ
ի տեղի վեհափառ Կաթողիկոսի Մատ-
թէոսի Առաջնոյ որ սակաւ ինչ յառաջ
հանգեալ ի տէր մեր Յիսուս Քրիստոս ,
հաճոյ թուեցաւ մեզ աստանոր ժողովե-
լոցս զրել առ ձեզ եւ ձեռք եւս ծա-
նուցանել համօրէն Հայ Ժողովուրդեան թէ
որպէս մասնակից լինելոց եմք հանդերձ-
եալ ձգանց ձերոց որ վասն ընտրութեան
ուրումն արժանաւոր յաջորդի յիշեալ
աթոռոյն Չերդ Եկեղեցւոյ , մանաւանդ
ի ժամանակիս յայսմիկ՝ յորում գործառ-
նութիւնը սակս միաբանութեան Լու-
սաւորչական եկեղեցւոյ ընդ այլոց Արե-
ւելեան Ուղղափառ եկեղեցեաց սկսեալ
են վերանորոգիլ :

« Ուստի աղաչեմ զձեզ յարգանք ,
« Վ Գերապատիւ Հարք եւ Վարդապետք ,
զեկուցանել մեզ զժամանակ եւ զօր յա-
ռաջիկայ ընտրութեան արժանաւոր յա-
ջորդի միոյ յաթոռ Սրբոյ Լուսաւորչին ,
զի աղօթիւք եւ հայցածօվք մերովք
ի նշնանոց ի Հօրէն Լուսոյ որ տու-

իչ եւ պարգեւիչ է ամենայն կատար-
եալ արոց եւ շնորհաց , ուղղել եւ ա-
ռաջնորդել զմիտս Սրբոց Հարցդ եւ այ-
լոց՝ որոց յանձն արարեալ իցէ ընտրու-
թեան նորոյ Կաթողիկոսի , ի խորհել ,
ընտրել եւ հաստատել ուղղութեամբ եւ
ճշմարտութեամբ , քանզի եւ մեք օրը-
տիւ եւ թախանձանօք աղաչեմք զՀայր
մեր Երկնաւոր՝ շնորհել Կաթողիկոսի
նորոյ՝ զբազմառատ շնորհս իւր եւ ըզ-
պարգեւս առնելով զնա արժանաւոր յա-
ջորդ նախորդին իւրոյ յաթոռ Սրբոյ Լու-
սաւորչի , եւ եւս խնդրեմք , Եղբարք մեր
Սիրելիք , զի հասցէ նա ի հաստա-
տութիւն հոգեւոր յաջորդութեան , լեցի
օգնութիւն ազգին Հայոց , օգնական եւ
ձեռնուած յառաջադիմութեան միաբա-
նութեան ամենայն Քրիստոնէական եկե-
ղեցեաց :

« Այսուհետեւ , Եղբարք , ողջ լերուք ,
եւ մի ինչ հոգայք , այլ ամենայն աղօ-
թիւք եւ խնդրուածովք , գոհութեամբ
խնդրուածք ձեր յայտնի լեցին առ Աս-
տուած , եւ խաղաղութիւնն Աստուծոյ՝
որ ի վեր է քան զամենայն միտս ի Քրիս-
տոս Յիսուս . Ամէն . »

« Անկասկած եմ որ ձեր ընթերցող-
ները կը փոփաքին Արեւելեան եկեղեց-
եաց բարեկամներէ կազմուած յիշեալ
ընկերութեան ինչ ըլլալը եւ անոր նը-
պատակները գիտնալ , ուստի 1864 ապ-
րիլ 13 ի Լոնտոն գումարուած ընդհա-
նուր Ժողովոյ մը մէջ ընդունուած կէտե-
րը հոս կը նշանակենք , զոր կարդալով լաւ
եւս պիտի հասկնան :

« Ա . Ծանուցանել Անգղիոյ հասարա-
կութեան՝ Արեւելեան Քրիստոնէից վի-
ճակն ու դրութիւնը , եւ Անգղիոյ մէջ
հասարակաց կարծեաց ազդեցութեան
միջոցաւ նոցա վիճակը սակաւ առ սա-
կաւ լաւացնել :

« Բ . Անգղիական եկեղեցւոյ վարդա-
պետութիւններն ու սկզբունքը մեր Ա-
րեւելեան Քրիստոնեայ եղբարց ծանու-
ցանել :

« Գ . Թէ՛ Օրթօտօքս եկեղեցւոյն հետ
միաբանութիւն եւ թէ՛ Արեւելեան նախ-
նի միւս Ուղղափառ եկեղեցեաց հետ
բարեկամական հաղորդակցութիւն հաս-
տատելու համար Աստուծոյ նախախնա-
նամութենէն մեզի ընծայուելիք պատե-
հութիւններէն օգուտ քաղել :

« Դ . Օրթօտօքս եկեղեցւոյ Արքեպի-
սկոպոսաց՝ իրենց ոչխարաց հոգեւոր եր-
ջանկութեան եւ բարեկրթութեան յա-
ռաջադիմութեանը համար ունեցած ջան-
քերուն ըստ կարողութեան օգնել :

« Յուսանք ի սրտէ թէ Հայոց Կրօնա-
կան Ժողովոյ յարգապատիւ անդամք պի-
տի յայտնեն իրենց տալիք պատասխանին
մէջ թէ իրենք ալ անօնց այս Քրիստո-

նէական բարեսիրտութեան յարգը կը ծանշ-
նան , որոց՝ ինչպէս իրենց ալ հրամայուած
է Սուրբ Գիւրգէն թէ « Չեղբայրսիրու-
թիւն սիրեցէք » . Ա . Պետրոս . Բ . 17 ,
ըստ Սրբազան պատգամին Քրիստոսի թէ՛
« Պատուիրան տամ ձեզ զի սիրեցէք ըզ-
միմեանս » . եւ թէ՛ « Յայսմ գիտացեն
ամենեքեան , եթէ իմ աշակերտք էք , ե-
թէ սիրեցէք զմիմեանս » . Յովհ . ԺԳ .

« Մնամ ձեզ ամենախոնարհ ծառայ
Կ . Պօլիս 2 . Ճ . ՔՐԻՍՏԻՍ
24 ապրիլ 1866 քահանայ Անգղիական
եկեղեցւոյ

—Ապրիլ 14 Թարիխիւ Գիւրբէշտէն
ալընան խապէրէ կէօրէ , հիւքիւմէթի
մուվազգաթա , Հօհէնդօլէրն Բրէնսինի ,
Մէմլէքէթէյն պէյլիյինէ ինթիխայ օլունս
մուշտուր տէյի իլան իթմիշարի :

Ավսթրիա վէ Բրուսիա մէսէյէսի մէս-
տանտէ օլտուգճա , Բրուսիա Թարաֆ-
տարը պիր բրէնսին Մէմլէքէթէյն հիւ-
քիւմէթի պաշնա կէշիրիմէսի բէք չօգ
շիւրհէլի պուլունսուղու հայտէ , հիւ-
քիւմէթի մուվազգաթանըն պէյլէ ա-
ճէլէթէն իլան իյլէմէսի վէ փարիս գօնֆէ-
րանսը գարարնա պէքլէմէսի Թաաճ-
ճիւպէ շայանսը :

Հիւքիւմէթի մէզպուրէ , պու իրա-
նըյա տախի , աճէպա , Պէլճիգա դրաճ
հաղութէրի պիրատէրի հազգընտանէշի
իթմիտիկի իլաննտա քիւշիւք տիւշ-
տիւկիւ կիպի , քիւշիւք տիւշիւքէմէսի
տիր :

—Մէրքէզի վիլայէթաւ իճթիմաի մու-
գատաւմ վէ մեւախսար տէրճի սահի-
ֆէյի պէյան գըլընան մէճիսի ումումի ,
մահը հալին իքինճի սալը կիւնիւ խիթամ
պուլմուշ , վէ եթվմի մէզքիւրուն ախշա-
մը , ազայի մէվճուտէյէ , տէվէթլու
վալի բաշա հաղութէրի Թարաֆընտան
զեյաֆէթ վէրիլէրէք , իրթէսի կիւն տա-
խի քէնտուլէրի մահէլէրինէ ավութ
իթմիշտիր : Իշպու մէճիս քիւշատընտան
խիթամընա տէկին , պէհէր կիւն տէվամ
իթմէսիյէ , միւտուլթի ինիգատընտա
պիլ միւզաքէրէ գարարարը վէրիլէրէք ,
մազպաթա վէ լայիհալարը Թանգիմ գը-
լընան մէվատուր միւթէնէվիլէյէ , մէարիֆ
վէ սանայի , վէ թիճարէթ , վէ գերաաթ ,
վէ թուրուգ , վէ մէապիր , վէ Թանգի-
մաթ , վէ Թանգիֆաթա միւթէալիք պաշ-
լը վէ էսալը շէյլէր օլտուղունտան ,
պուշարըն Պապը-ալիլէ արգ վէ Թագ-
տիմիլէ , իճրայի մուգթազալարը գարիւ-
նի գապուլը ալի պուլուրուգտան օսն-
րա , ճէվապը սամիլէրի ալընսըգճա ,
ճիւմլէսինի սրրապըյա տէրճի սահի-
ֆէյի պէյան գըլընմար մուգարէր պու-
լունմուշ տուր :